

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce **D. Š.**, zastoupeného Mgr. Annou Větrovskou, advokátkou se sídlem Praha 1, Václavské nám. 17, proti žalované **Policii České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie**, se sídlem Praha 3, Olšanská 2, o žalobě proti rozhodnutí ředitele Služby cizinecké a pohraniční policie ze dne 15. 2. 2006, č. 18/2006 v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 5. 2006, č. j. 4 Ca 5/2006 - 48,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalované **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů v řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Odměna advokátky Mgr. Anny Větrové **se u r č u j e** částkou 1279,25 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ředitele Služby cizinecké a pohraniční policie ze dne 15. 2. 2006, č. 18/2006 bylo podle § 133 odst. 3 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, změněno prvostupňové rozhodnutí služebního orgánu Služby cizinecké a pohraniční policie tak, že žalobce byl uznán vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle § 30 odst. 1 písm. h) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Žalobce toto rozhodnutí napadl žalobou podanou dne 20. 3. 2006 u Městského soudu v Praze. Téhož dne podal žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce.

V žádosti uvedl, že k 30. 6. 2005 ukončil služební poměr u Policie ČR, v současnosti je bez pracovního poměru a pobírá pouze příspěvek za službu ve výši 6012 Kč z titulu předchozího služebního poměru u Policie ČR. Pokud jde o ustanovení zástupce, žalobce navrhl, aby tímto zástupcem byl ustanoven M. Š. (dále jen M. Š.), protože je jeho kamarád, zastupoval jej bezplatně v řízení před správním orgánem a v této věci již dvakrát vypracoval žalobu k soudu, takže je s věcí po stránce skutkové a právní dobře obeznámen. V tom, aby sám udělil M. Š. plnou moc k zastupování v řízení před soudem mu brání ustanovení § 35 odst. 6 s. ř. s., podle něhož by soud mohl usnesením rozhodnout, že zastoupení účastníka nepřipustí, pokud zmocněnec zastupuje v různých věcech opětovně.

K výzvě městského soudu žalobce předložil *potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce*, z něhož kromě výše uvedených skutečností vyplynulo, že je evidován jako uchazeč o zaměstnání u Úřadu práce hl. m. Prahy, pobočky v Praze 3, přičemž podpora v nezaměstnanosti mu byla poskytována v době od 6. 9. 2005 do 13. 2. 2006. Žalobce je rozvedený a má vyživovací povinnost k synovi D. Š., ve výši 5000 Kč měsíčně; k dcerám V. a A. Š., uvádí vyživovací povinnost ve výši 0 Kč. Má dluh na výživném ve výši 57 000 Kč, a dále dluh vůči České republice za znalečné ve výši 30 480,25 Kč.

Usnesením ze dne 4. 5. 2006 č. j. 4 Ca 5/2006 - 48 městský soud ve výroku označeném I. přiznal žalobci osvobození od soudních poplatků, a ve výroku označeném II. žalobci neustanovil zástupce. Žádosti o ustanovení zástupce městský soud nevyhověl, protože žalobce, i když splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, je schopen svá práva v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu účinně hájit sám. To podle městského soudu vyplývá ze žaloby i ze žádosti o ustanovení zástupce, když žalobce žádal o ustanovení M. Š., který je jeho kamarád a zastupoval ho bezplatně již v řízení před správním orgánem. Přitom žalobce žádal, o ustanovení tohoto zástupce z obavy, že soud by postupem podle § 35 odst. 6 s. ř. s. M. Š. jako zástupce nepřipustil. Městský soud však neshledal důvod, proč by žalobce nemohl sám udělit M. Š. plnou moc k zastupování v řízení; městskému soudu není známo, že M. Š. zastupuje opětovně v různých věcech. Mimoto soud poukázal na to, že v řízení před krajským soudem není zastoupení advokátem povinné.

Výrok II. usnesení městského soudu napadl žalobce včas podanou kasační stížností a požadoval, aby Nejvyšší správní soud tento výrok zrušil. Dále navrhl, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek, což dále nijak nezdůvodnil, a aby mu byl pro řízení o ní ustanoven zástupce – advokát, konkrétně Mgr. Anna Větrovská, advokátka, již žalobce zná, má k ní důvěru a která ho již zastupuje v jiné občanskoprávní věci, přičemž je ochotna zastupování v řízení o kasační stížnosti převzít. Žalobce výslovně opřel kasační stížnost o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) [nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení] a d) [nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít tato vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé] s. ř. s.

Žalobce zpochybnil závěr městského soudu, že je schopen účinně hájit svá práva sám, když v žádosti o ustanovení zástupce uvedl, že „žalobu i veškerá (jeho) další podání“ vypracovává M. Š., což je patrné z poznámky uvedené na některých podáních „vypracoval M. Š.“. Přitom se nejedná o jednoduchou věc; je namítána nicotnost rozhodnutí, rozporován skutkový stav i jeho právní hodnocení. Sám žalobce nemá právnické vzdělání, pouze při práci

u Policie ČR se setkal se správní a přestupkovou agendou v oblasti cizineckého práva a azylu, což je úzce specializovaný druh správního řízení. Rozhodnutí městského soudu tak podle žalobce vychází ze skutečností, které nemají oporu ve spise a proto nemůže obstát ani jejich právní hodnocení, neboť ve své podstatě vadná skutková zjištění jsou eo ipso důvodem i pro nesprávné právní posouzení; v této souvislosti žalobce odkazuje na nález Ústavního soudu IV. 566/02. Žalobce se domnívá, že splňuje všechny podmínky pro ustanovení zástupce, protože splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, podal návrh na ustanovení zástupce a je dána potřeba ochrany jeho práv, když v řízení o správní žalobě je uplatnění námitek koncentrováno, musí být učiněno ve lhůtě dvou měsíců, a to kvalifikovaným způsobem. Právo každého na právní pomoc od počátku řízení je základním právem zakotveným v čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Vzhledem k tomu, že zástupcem pro řízení o žalobě nemusí být ustanoven pouze advokát, žalobce i nadále požaduje, aby mu byl jako zástupce ustanoven M. Š., který není advokátem, ale má vysokoškolské právnické vzdělání. Jeho ustanovením nevzniknou státu náklady jako je tomu v případě ustanovení advokáta, který má nárok na odměnu za zastupování.

Městský soud svým usnesením ze dne 29. 6. 2006, č. j. 4 Ca 5/2006 - 58 ustanovil žalobci podle § 35 odst. 8 s. ř. s. jako zástupkyni pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Annu Větrovskou, advokátku, (dále jen „ustanovená advokátka“) čímž byla splněna podmínka povinného zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovená advokátka podala u městského soudu dne 10. 8. 2006 „doplnění kasační stížnosti“, které bylo svým obsahem naprosto totožné s kasační stížností žalobce.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v mezích důvodů uplatněných v kasační stížnosti a shledal tuto stížnost nedůvodnou.

Pokud městský soud učinil závěr, že žalobce je schopen účinně bránit svá práva v řízení sám, šlo o závěr učiněný v rámci právního hodnocení skutkových zjištění, nikoli o skutkové zjištění jako takové. Nejvyšší správní soud neshledal ze spisu ani z usnesení městského soudu, že by tento pochybil při zjišťování skutkových okolností. Na základě žádosti žalobce o osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce městský soud vyzval žalobce k doložení jeho osobních a majetkových poměrů formu standardizovaného potvrzení. Skutečnosti, které tak žalobce doložil, vzal městský soud za prokázané a zcela přesně je reprodukoval v odůvodnění napadeného usnesení. Na základě uvedeného je tedy třeba konstatovat, že žalobcem uplatněný důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., že městský soud vyšel ze skutečností, které nemají oporu ve spise, je zcela nerelevantní.

Žalobcem namítaný důvod nezákonnosti usnesení spočívající v nesprávném právním posouzení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] tak je potřeba zkoumat z toho pohledu, zda je správný závěr městského soudu, že žalobce je schopen účinně hájit svá práva sám. Žalobce požadoval, aby mu byl M. Š. jako zástupce ustanoven jen proto, aby se dále v řízení nemusel obávat, že soud M. Š. jako zástupce nepřipustí podle § 35 odst. 6 in fine s. ř. s., protože M. Š. zastupoval žalobce již v řízení před správním orgánem.

„Při rozhodování o ustanovení zástupce soudem žalobci (§ 35 odst. 7 s. ř. s.) přihlíží soud při posuzování otázky, zda je zastoupení třeba pro ochranu práv, kromě majetkových poměrů také k dalším osobním poměrům účastníka řízení.“ (rozsudek Nejvyššího správního

soudu ze dne 30. 9. 2003 č. j. 1 Azs 5/2003 - 47)

Závěr, že žalobce je schopen účinně hájit svá práva sám, učinil městský soud proto, že neshledal důvod, proč by žalobce nemohl sám zmocnit M. Š. svým zástupcem. Zhodnotil tedy osobní poměry žalobce tak, že pokud má reálnou možnost ustanovit si odborně způsobilého zástupce sám, není třeba aby to za něj učinil soud. Městskému soudu nebyla známa skutečnost, že by M. Š. zastupoval opětovně v různých věcech. Podobný závěr totiž není možné učinit na základě toho, že M. Š. zastupoval žalobce ve správním řízení, jehož výsledek je nyní předmětem řízení před soudem, a to zejména pokud tak činil bez nároku na odměnu a pro svůj přátelský poměr k žalobci.

Námítka žalobce, že řízení o žalobě je složité a vyžaduje profesionální zastoupení, je z tohoto pohledu nerozhodná, protože nijak nezpochybňuje to, že žalobce může zmocnit M. Š. k zastupování sám.

Podstatou práva na ustanovení zástupce v řízení před krajským soudem (§ 35 odst. 7 s. ř. s.) není, aby zástupcem byla ustanovena konkrétní osoba, kterou žalobce v návrhu označuje, ale potřeba zajistit náležitou ochranu práv žalobce, pokud není schopen účinně hájit svá práva sám (obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2005, č. j. 6 Ads 64/2005 - 25).

Navíc, soud nemůže jako zástupce ustanovit někoho, o kom je mu v okamžiku rozhodování známo, že zastupuje v různých věcech opětovně, a byl by tedy u něj dán důvod nepřipustnosti podle § 35 odst. 6 s. ř. s. Opačný postup by byl zcela zjevně v rozporu se smyslem citovaného ustanovení, protože pak by měl soud takového zástupce v zápětí po jeho ustanovení prohlásit za nepřipustného.

V tomto případě je tedy na žalobci, aby sám zmocnil svým zástupcem M. Š., přičemž žádat o ustanovení zástupce soudem by bylo na místě teprve tehdy, pokud by M. Š. z nějakého (reálně existujícího) důvodu jeho zástupcem být nemohl.

Kasační soud se tak ztotožnil se závěrem městského soudu o neustanovení zástupce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu.

Nejvyšší správní soud shledal námitky žalobce nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O žalobcově návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti (§ 107 s. ř. s.) Nejvyšší správní soud nerozhodl. Napadeným výrokem městský soud nepřiznal žalobci právo, které žalobce před tím neměl. Požadavek na přiznání odkladného účinku je v takovém případě neopodstatněný, protože i kdyby byl odkladný účinek přiznán, žalobci by tím právo na ustanovení zástupce nevzniklo. Rozhodnutím ve věci odpadl pro rozhodování o odkladném účinku důvod.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Žalované náklady řízení o kasační stížnosti nevznikly.

Odměna a hotové výdaje ustanovené advokátky (§ 35 odst. 8 s. ř. s.) byly stanoveny podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 8. 2006 (jak plyne z čl. II. vyhlášky č. 276/2006 Sb.), v tomto případě za jeden úkon právní služby spočívající v písemném podání týkajícím se věci samé ze dne 10. 8. 2006, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 1 x 1000 Kč a 1 x 75 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 1075 Kč. Protože ustanovená advokátka je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 204,25 Kč, odpovídající dani, kterou je advokátka povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovené advokátce se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 1279,25 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2007

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu